

Цариградъ е имало нѣколцина дубровчани, които добивали своята прехрана съ обслужване търговията на своитѣ сънародници, живущи въ българскитѣ градове¹⁾). Когато цариградскитѣ посланици идвали отъ Дубровникъ въ София, донасяли всички полици и кредитни документи на търговцитѣ, които осребрявали²⁾). Тѣ сѣщевременно уреждали и всички спорове и недоразумения между колониститѣ. Въ това отношение, съгласно наредбитѣ отъ Дубровникъ, всички дубровчани, населяващи българскитѣ земи, трѣбвало да се подчиняватъ на нарежданията и заповѣдитѣ на цариградскитѣ посланици, въ случай, че решенията на колонията се нуждаели отъ корекции³⁾). Само когато странитѣ били недоволни отъ тѣхнитѣ решения, тѣ имали право да ги апелиратъ въ Дубровникъ предъ ректора и съветницитѣ на републиката⁴⁾). Въ дубровнишкия архивъ сѣ запазени много документи, които хвърлятъ ясна свѣтлина върху тази страна на вътрешно-организационния животъ на дубровнишкитѣ колонии.

Сждебнитѣ статuti на републиката били мѣродавни за всички взаимни спорове на дубровчанитѣ въ Турция. Ние намѣрихме изобилни данни за цѣлата епоха на дубровнишката търговия въ България, съ които изрично се постановява, че дубровчанитѣ нѣматъ право да се отнасятъ за каквото и да било предъ турскитѣ сѣдилища⁵⁾). Твърде естествено е било, щото всрѣдъ дубровнишкитѣ търговци отъ една колония да изникватъ недоразумения, било въ кръга на търговията, било въ личнитѣ имъ отношения. Случвало се е много често въ такъвъ случай нѣкоя отъ странитѣ да прибѣгва за сждебна намѣса до турскитѣ власти. На това, обаче, отъ Дубровникъ сѣ се противили постоянно и твърде енергично. Страната, която нарушавала тѣзи постановления, била наказвана съ голѣми глоби отъ по 100, та дори до 500 и повече дукати⁶⁾). Интересенъ е спорътъ, повдигнатъ въ софийската колония презъ 1641 г., за който споменахме по-горе. Единъ дубровчанинъ поискалъ да си построи фабрика въ своятъ имотъ, който се намиралъ до католишката църква. Понеже стената на фабриката щѣла да надмине височината на църковнитѣ прозорци, то колонията помолила да забранятъ отъ Дубровникъ това затваряне на прозорцитѣ. И понеже упорития дубровчанинъ не послушалъ, билъ глобенъ⁷⁾). Още по-голѣмъ споръ се завелъ между двамина русенски дубров-

¹⁾ Отъ горесцитирания документъ на стр. 15 заб. 2 се вижда, че въ Цариградъ е търгувалъ дубровчанина Vincenzo Bratutti като посредникъ на софийскитѣ и провадийски търговци-експортьори на кожи: fasc. 36 № 1782.

²⁾ Ср. Писмо отъ 26. VII, 1632 г. на Jac. Bobali e Marino Sorgo отъ Цариградъ fasc. 51 № 1904. Сжщо и писмо на Marino Ragnina отъ 30. IV, 1651 г. отъ София. „Ho finito hoggi di riscotter le lettere di cambij dirette per questa piazza, le quali sono state appieno pagate se bene, non con dovuto prestezza da questi hebrei...“

³⁾ Писмо отъ София на колонията отъ 17. IX 1631 г. „... Per giudicare le dette differenze se ben per li statuti de cotesta Illma et Ecc^{ma} Republica e par le antichissime consuetudini le controversie che naschono in Levante sogliono decidersi dali mercanti del logo sottoposti sempre alla coretione dalli Ill^{mi} SS^{ri} Amb^{ri}...“ fasc. 51 № 1905.

⁴⁾ Lett. e com. т. 43 f. 174V^o (6. II. 1620).

⁵⁾ Изворитѣ въ това отношение сж много. Ср. Div. not. т. 117 f. 243V^o (a. 1568). Сжщо Lett. e com. т. 39 f. 87 (17. IV. 1597); п. т. 42 f. 28V^o (8 августъ 1609).

⁶⁾ Lett. e com. т. 43 f. 105V^o (6. IX. 1617) предвижда глоба отъ 500 талера.

⁷⁾ Писма на соф. колония отъ 28. VIII, 31. VIII и 1. IX 1641 г. fasc. 51 № 1905.